

Speelruimte in krimpregio's

Betrokken gemeenten niet voorbereid op de toekomst

Gemeenten in krimpregio's anticiperen niet actief op eventuele toekomstige problematiek rondom speelruimte. Dit komt door onvoldoende financiële middelen en het ontbreken van politieke steun om over te gaan tot een ander speelruimtebeleid.

Auteurs: Johan Oost (OBB Speelruimtespecialisten) en Lucas Niessing (masterstudent Spatial Planning, Radboud Universiteit te Nijmegen)

Dit blijkt uit het thesisonderzoek van Lucas Niessing, student Spatial Planning aan de Radboud Universiteit te Nijmegen. Niessing doet aanbevelingen voor betrokken gemeenten in krimpregieden in Zuid-Limburg: evalueer de aantrekkelijkheid van een speelruimte volgens een vast opgesteld format, voer onderzoek uit naar centrale buurtplekken in combinatie met gezondheid, én voer onderzoek uit naar de behoeften van oudere jeugd in combinatie met centrale buurtplekken.

Naar aanleiding van het artikel *Help het kind in de stad aan speelruimte* in vakblad Stad+Groen vroeg Niessing half april 2017 aan OBB speelruimtespecialisten (Johan Oost) of zij wilden meehelpen aan zijn onderzoek over het onderwerp: speelruimte in krimpregio's; het ervaren belang van centrale buurtplekken in krimpregio's. OBB werkte hier uiteraard graag aan mee en laat verder Lucas aan het woord.

Het ervaren belang van centrale buurtplekken in krimpregio's

Nederland kent op dit moment een aantal krimpregio's, waaronder Zuid-Limburg. Dit zijn regio's waarbinnen, naast een daling van het bevolkingsaantal, ook een verandering plaatsvindt in de bevolkingsopbouw, veroorzaakt door het wegtrekken van jonge mensen en gezinnen, afname van het aantal geboorten en een verhoging van het sterftecijfer. Door deze verandering in de bevolkingsopbouw wordt het moeilijker openbare voorzieningen in stand te houden of te handhaven op het huidige niveau.

Speelruimten vallen ook onder deze openbare voorzieningen. Door de afname van de kinderdichtheid in deze regio's wordt het voor kinderen bovendien moeilijker elkaar te ontmoeten binnen deze ruimten. Deze veranderingen leiden ertoe dat de vraag naar uitdagende, aantrekkelijke en grotere speelplekken toeneemt. Momenteel bevinden

zich in Nederland, en dus ook in de krimpregio's, relatief veel kleine, onaantrekkelijke en verspreide speelplekken. De aanwezigheid van voldoende centrale, aantrekkelijke speelruimte is echter van wezenlijk belang, omdat speelruimte een positieve invloed heeft op de gezondheid van kinderen en de sociale cohesie en de veiligheid verhoogt.

Het doel van het kwalitatief onderzoek was inzicht verkrijgen in de manier waarop gemeenten in krimpregio's omgaan met het belang van speelruimte binnen hun beleidsraam. De hoofdvraag die hieraan ten grondslag ligt, is:

Op welke wijze gaan gemeenten binnen hun beleid om met het belang van speelruimte?

De hoofdvraag is beantwoord aan de hand van data, verkregen met semigestructureerde interviews en literatuuronderzoek, met behulp van de volgende deelvragen:

- Hoe beschrijven gemeenten in krimpregio's in

- hun beleid het belang van centrale buurtplekken?
- Hoe evalueren gemeenten in krimpregio's de aantrekkelijkheid van speelruimte?
- Hoe moeten de beleidsplannen rondom speelruimte binnen krimpregio's worden aangepast aan een dalend aantal kinderen?
- Welke kansen of bedreigingen ondervinden gemeenten bij het aanpassen van beleidsplannen aan het gebied van speelruimte?

Beleid centrale buurtplekken

Er zijn drie wethouders geïnterviewd, ieder afkomstig uit een van de drie krimpggebieden die de regio Zuid-Limburg telt. Uit deze interviews bleek dat alle gemeenten het belang van centrale buurtplekken onderkennen en de visie van de onafhankelijke expert (Johan Oost, zie kader) delen. De indeling van de betreffende gemeenten laat het hanteren van één centrale buurtplek echter niet toe, omdat dan niet voorzien wordt in de behoeften van de verschillende kernen binnen de gemeente. De betreffende gemeenten geven alle aan dat de behoeften van hun burgers zeer hoog in het vaandel staan. Deze gemeentelijke kernen moeten dan ook blijven beschikken over voldoende speelruimte, waardoor het saneren van kleine speelplekken niet plaatsvindt. Dit betekent niet dat er geen centrale buurtplekken worden gecreëerd. Het creëren van centrale speelplekken zal plaatsvinden zonder dat daarvoor in de plaats andere speelruimte wordt gesaneerd.

Evaluatie speelruimte

Uit de interviews bleek verder dat geen van de betrokken gemeenten de aantrekkelijkheid van haar speelruimten evalueert, wat afwijkt van het advies van de onafhankelijke expert. Alle geven aan van buiten naar binnen te werken en in cocreatie met hun burgers eventuele aanpassingen en/of vernieuwingen aan speelruimten te verwezenlijken, waarbij de wensen en behoeften van de burger een grote rol spelen.

Aanpassen beleidsplannen

De betrokken gemeenten blijken geen specifiek speelruimtebeleid te hebben en (nog) geen aangepast beleid voor speelruimten te maken in verband met het dalend aantal kinderen. Reden hiervan is dat de urgentie hiervan nog niet wordt ondervonden. Dit wijkt af van het advies van de onafhankelijke expert. Alle betrokken gemeenten geven tevens aan het belangrijk te vinden om hun voorzieningenniveau hoog te houden en aandacht te besteden aan het probleem van de beweegarmoede die heerst onder de Limburgse jeugd. Meerdere redenen dus die hebben doen besluiten

de bestaande aanpak met betrekking tot speelruimten niet te wijzigen.

Ervaren kansen en bedreigingen

De betrokken gemeenten geven aan kansen te zien in voorzieningen in speelruimten. Het betreft dan zowel formele als informele speelruimte. Dit strookt met de inzichten van de onafhankelijke expert. Daarnaast zien ze het behoud van het voorzieningenniveau in hun gemeenten en bewegingsmogelijkheden als preventief middel eveneens als kansen. Als bedreigingen beschouwen zij weerstand vanuit de gemeenschap en onvoldoende politieke wil tot het aanpassen van beleid, evenals de vrees om ongewenste doelgroepen aan te trekken op centrale buurtplekken. Deze bevindingen zijn in lijn met de uitspraken van de onafhankelijke expert.

Conclusie

De eindconclusie luidt dat de betrokken gemeenten niet actief anticiperen op eventuele toekomstige problematiek rondom speelruimte in relatie tot de voorspelde krimp. Er blijken onvoldoende financiële middelen en politieke steun om over te gaan tot een ander speelruimtebeleid, onder andere doordat de betrokken gemeenten zich momenteel niet identificeren met de voorspelde krimp. Wél anticiperen zij op twee andere actuele problemen: het voorzieningenniveau van de gemeenten en de gezondheid van kinderen in de gemeenten. De aanwezigheid van speelruimte speelt hierin een significante rol. De gemeenten willen, onder andere door kwalitatief behoud en aanleg van nieuwe speelruimtevoorzieningen, hun voorzieningenniveau verhogen en het woonklimaat verbeteren, om zo nieuwe inwoners aan te trekken en de voorspelde krimp te beperken.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van bovengenoemde conclusie luiden de aanbevelingen voor betrokken gemeenten in de krimpggebieden in Zuid-Limburg:

- Evalueer de aantrekkelijkheid van een speelruimte volgens een vast opgesteld format. Dit zorgt ervoor dat duidelijke communicatie plaatsvindt tussen de beoogde doelgroepen (burgers, verenigingen etc.) en de gemeente met betrekking tot het aanpassen of saneren van speelplekken.
- Voer onderzoek uit naar centrale buurtplekken in combinatie met gezondheid. Omdat gemeenten veel waarde hechten aan de gezondheid van hun kinderen (en ouderen), kan hierop actief ingespeeld worden door speel- en/of beweegruimte te behouden, aan te passen of te

creëren. Veel gemeenten streven daarbij naar een clustering van voorzieningen. De combinatie van een centrale buurtplek met voorzieningen die de gezondheid positief beïnvloeden kan een win-winsituatie opleveren.

- Voer onderzoek uit naar de behoeften van oudere jeugd in combinatie met centrale buurtplekken. Een bedreiging die vaak gesignaleerd wordt, is de vrees voor overlast veroorzaakt door hangjongeren. Zoeken naar een bundeling van voorzieningen, waarbij aangesloten wordt op de behoefte van oudere jeugd, kan toegevoegde waarde creëren voor een centrale buurtplek.

ONDERZOEKSMETHODE IN HET KORT

Voor dit onderzoek is een onafhankelijk expert op het gebied van speelruimte geïnterviewd: Johan Oost van OBB Speelruimtespecialisten. De data van dit interview vormden de basis van de interviewgids voor de interviews die zijn afgenomen bij de casusgemeenten in de krimpregio Zuid-Limburg. Er zijn drie wethouders geïnterviewd, ieder afkomstig uit een van de drie krimpggebieden die de regio Zuid-Limburg telt. De onderzochte casusgemeenten zijn Vaals, Schinnen en Voerendaal, bewust gekozen op basis van vergelijkbare inwoneraantallen en oppervlakte. De data afkomstig uit deze interviews zijn verwerkt met behulp van het computerprogramma *Atlant.Ti*, dat netwerken van onderzoeksonderwerpen genereert. Deze netwerken zijn gebruikt om antwoord te geven op de onderzoeksvragen, in combinatie met literatuur afkomstig uit de strategische of omgevingsvisie van de betreffende gemeenten.

Kijk voor meer informatie op <http://theses.ubn.ru.nl/handle/123456789/4475>

Johan Oost

Lucas Niessing

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-7378